

ZPRACOVÁNÍ DAT ZÁKLADNÍMI STATISTICKÝMI METODAMI

Jiří Fišer

2. dubna 2025

- 1 Úvod do statistiky
- 2 Popisná statistika
 - ▶ Typy statistických znaků
 - ▶ Bodové a intervalové rozložení četností
 - ▶ Grafické znázornění četností
 - ▶ Míry polohy a variability
 - ▶ Krabicový diagram

3.1 Úvod do statistiky

Pravděpodobnost vs statistika

- **Pravděpodobnost: matematický model reality**
 - ▶ idealizovaný, abstraktní model
 - ▶ pracuje s jednou nebo více náhodnými veličinami, jejichž rozdělení je známo
 - ▶ z podstaty věci nepozorovatelný, jde jen o naši představu
- **Statistika: pozorování (měření) hodnot nějaké veličiny**
 - ▶ zkoumá jevy rozsáhlém souboru případů a činí o nich závěry pomocí statistické indukce
 - ▶ zobecňuje výsledky na rozsáhlejší soubor než je ten, ze kterého byly skutečně odvozeny
 - ▶ žádný konečný náhodný výběr nemůže poskytnout úplnou informaci o rozdělení pravděpodobností náhodné veličiny - máme jen **odhady**
 - ▶ příklady:
 - ★ Mají děti/mladiství, jejichž otec nebo matka kouří, horší fungování plic než jejich vrstevníci, jejichž rodiče kteří nekouří?
 - ★ Mají kuřáci větší riziko na onemocnění rakovinou než nekuřáci?
 - ★ Jak dlouho obvykle bezporuchově funguje počítač daného typu?

Data

- pozorování, která činíme kvůli zodpovězení položené otázky
- matematicky: data = realizace náhodné veličiny
- datové tabulky
 - ▶ řádky: pozorování týkající se nezávislých subjektů náhodného výběru (osob, experimentů, ...)
 - ▶ sloupce: jednotlivé měřené veličiny
- software: např. **Excel**, databázové systémy,
- statistický software: **R**, Python, SAS, Statistica, SPSS, ...

3.2 Popisná statistika

- pojmový aparát statistiky
- základní nástroj analýzy dat
- prostředky pro prezentaci dat a výsledků

Základní pojmy

- **Statistická jednotka:** objekt, který chceme zkoumat
např. osoby, domácnosti, firmy, organismy, obce, kraje
- **Statistický soubor:**
 - ▶ **základní:** množina všech statistických jednotek, jejichž vlastnosti chceme poznat
 - ▶ **výběrový:** množina skutečně vyšetřovaných statistických jednotek (tzv. náhodný výběr)
- **Statistický znak:** vlastnost zjišťovaná na každé statistické jednotce (tj. náhodná veličina)
např. pohlaví, výška, hmotnost, počet dětí, barva očí, dopravní prostředek, počet úrazů, jméno, věk
- **Rozsah souboru:** počet zkoumaných statistických jednotek

Typy statistických znaků

- **kvalitativní:** slovní, kategoriální
např. pohlaví, barva očí, dopravní prostředek
- **kvantitativní:** číselné, numerické
 - ▶ spojité: např. výška, hmotnost, věk
 - ▶ diskrétní: počet dětí, počet úrazů
- **alternativní:** 2 hodnoty
- **množné:** 3 a více hodnot

Jednorozměrný statistický soubor

Označení:

- $\{\varepsilon_1, \dots, \varepsilon_n\}$ výběrový soubor
- X statistický znak
- x_i hodnota znaku X na objektu ε_i , $i = 1, \dots, n$
- $(x_1, \dots, x_n)$ datový soubor
- $(x_{(1)}, \dots, x_{(n)})$ uspořádaný datový soubor, tj.

$$x_{(1)} \leq \dots \leq x_{(n)}$$

- $(x_{[1]}, \dots, x_{[r]})$ vektor variant znaku X , tj. $x_{[i]} \neq x_{[j]}$

Rozložení četností

- slouží ke zřehlednění datového souboru

- **Bodové:**

- ▶ diskretní znak s malým počtem variant
- ▶ četnost přiřazujeme jednotlivým variantám

- **Intervalové:**

- ▶ diskretní znak s velkým počtem variant
- ▶ spojitý znak
- ▶ četnost přiřazujeme třídícím intervalům

Bodové rozložení četností

- **(Absolutní) četnost** varianty $x_{[j]}$: n_j (počet výskytů hodnoty $x_{[j]}$)
- **Relativní četnost** varianty $x_{[j]}$: $p_j = \frac{n_j}{n}$ (**empirická pravděpodobnostní funkce**)
- **(Absolutní) kumulativní četnost** prvních j variant:

$$N_j = n_1 + \dots + n_j$$

- **Relativní kumulativní četnost** prvních j variant:

$$F_j = \frac{N_j}{n} = p_1 + \dots + p_j$$

- **Empirická distribuční funkce:**

$$F(x) = \begin{cases} 0 & x < x_{[1]} \\ F_j & x_{[j]} \leq x < x_{[j+1]}, j = 1, \dots, r-1 \\ 1 & x \geq x_{[r]} \end{cases}$$

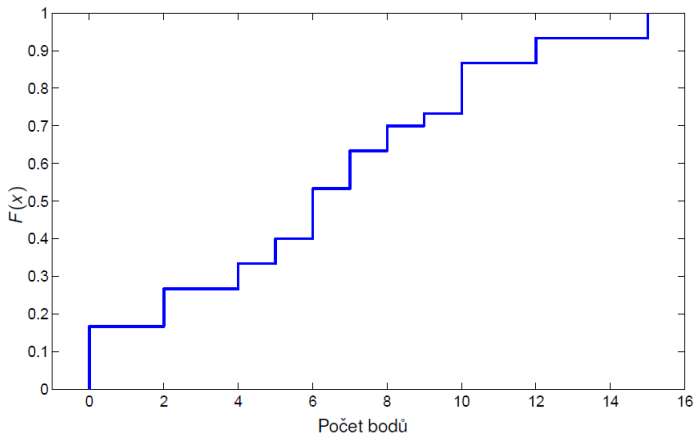
Příklad (Bodové rozložení četností)

Při zápočtu ze statistiky se studenti podrobili testu, ve kterém mohli získat 0 až 15 bodů. Výsledky jsou následující:

5, 10, 6, 7, 0, 2, 2, 4, 8, 10, 12, 15, 0, 0, 4, 2, 7, 10, 15, 0, 6, 5, 6, 9, 8, 7, 10, 12, 6, 0.

Body	n_j	p_j (%)	F_j (%)
0	5	16,7	16,7
2	3	10,0	26,7
4	2	6,7	33,4
5	2	6,7	40,1
6	4	13,3	53,4
7	3	10,0	63,4
8	2	6,7	70,1
9	1	3,2	73,3
10	4	13,3	86,6
12	2	6,7	93,3
15	2	6,7	100,0
Celkem	30	100,0	-

Empirická distribuční funkce

Intervalové rozložení četností

Třídící intervaly: obor hodnot znaku X rozdělíme na disjunktní intervaly

$$(-\infty, u_1), (u_1, u_2), \dots, (u_{k-1}, \infty)$$

Stanovení třídících intervalů: subjektivní

- Počet třídících intervalů: různá pravidla
 - k blízké $\sqrt{n}$
 - Sturgesovo pravidlo:** $k = 1 + 3.3 \log n$
- Zpravidla volíme intervaly stejné délky
- U nesymetrických rozdělení volíme krajní intervaly širší, aby zahrnovaly extrémní hodnoty
- Názvy četností podobné jako u bodového rozložení četností
- všechny body z j -tého intervalu (u_{j-1}, u_j) ztotožníme se středem

$$a_j = \frac{u_j + u_{j-1}}{2}$$

- $(-\infty, u_1) :$ $a_1 = u_1 - \frac{u_2 - u_1}{2}$
- $(u_{k-1}, \infty) :$ $a_k = u_{k-1} + \frac{u_{k-1} - u_{k-2}}{2}$

Příklad (Intervalové rozložení četností)

U 70 žen byl změřen hemoglobin s přesností 0.1 g/100 ml:

10,2, 13,7, 10,4, 14,9, 11,5, 12,0, 11,0, 13,3, 12,9, 12,1, 9,4, 13,2,
10,8, 11,7, 10,6, 10,5, 13,7, 11,8, 14,1, 10,3, 13,6, 12,1, 12,9, 11,4,
12,7, 10,6, 11,4, 11,9, 9,3, 13,5, 14,6, 11,2, 11,7, 10,9, 10,4, 12,0,
12,9, 11,1, 8,8, 10,2, 11,6, 12,5, 13,4, 12,1, 10,9, 11,3, 14,7, 10,8,
13,3, 11,9, 11,4, 12,5, 13,0, 11,6, 13,1, 9,7, 11,2, 15,0, 10,7, 12,9,
13,4, 12,3, 11,0, 14,6, 11,1, 13,5, 10,9, 13,1, 11,8, 12,2

Hladina hemoglobinu v g/100 ml	n_j	p_j (%)	F_j (%)
8,0-8,9	1	1,4	1,4
9,0-9,9	3	4,3	5,7
10,0-10,9	14	20,0	25,7
11,0-11,9	19	27,1	52,9
12,0-12,9	14	20,0	72,9
13,0-13,9	13	18,6	91,4
14,0-14,9	5	7,1	98,6
15,0-15,9	1	1,4	100,0
Celkem	70	100,0	-

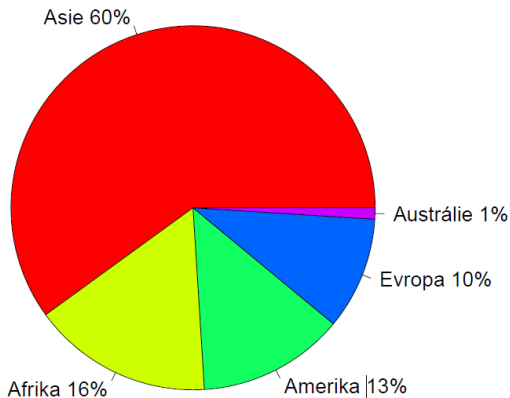
Grafické znázornění setříděných dat

Znázorňujeme relativní a absolutní četnosti nebo relativní a absolutní kumulativní četnosti.

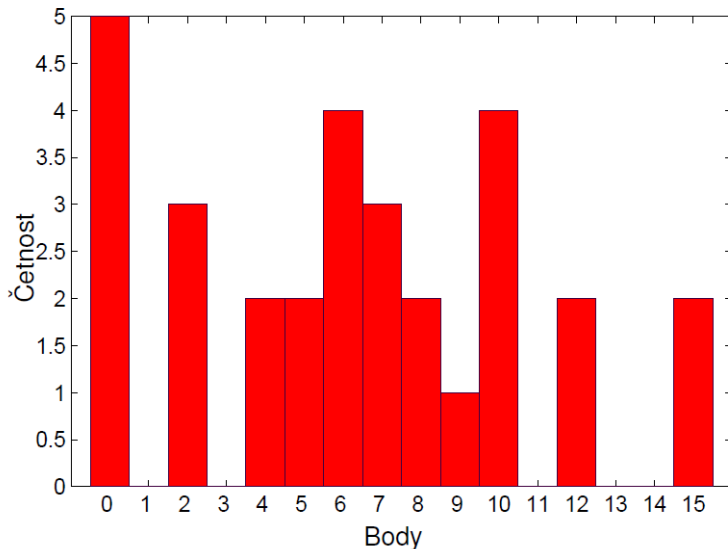
- **Koláčový graf:** pouze pro zobrazení relativních četností
- **Histogram:** sloupcový graf
 - ▶ bodové rozložení četností: bodu $x_{[j]}$ přiřadíme obdélník, jehož **výška** je úměrná zjištěné četnosti
 - ▶ intervalové rozložení četností:
 - ★ šířka sloupku rovna délce intervalu
 - ★ bodu a_j přiřadíme obdélník, jehož **plocha** odpovídá relativní četnosti
 - ★ někdy jsou konstruovány i pro další typy četností, tj. **výška** je úměrná zjištěné četnosti

Koláčový graf rozložení obyvatelstva na kontinentech

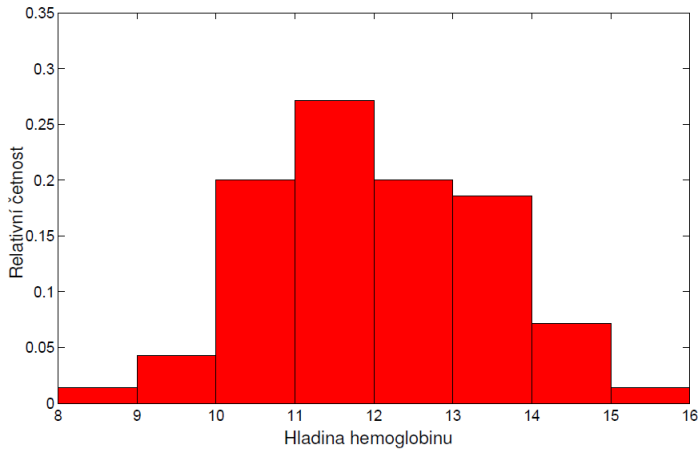
Podíl obyvatelstva

Histogram absolutních četností počtu získaných bodů v testu ze statistiky

Histogram

Míry polohy

Aritmetický průměr

- pozorování $x_1, \dots, x_n$
- neseříděný soubor:

$$\bar{x} = \frac{x_1 + \dots + x_n}{n} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

- seříděný soubor:

$$\bar{x} = \frac{x_{[1]}n_1 + \dots + x_{[r]}n_r}{n_1 + \dots + n_r} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^k x_{[i]}n_i$$

- **vážený aritmetický průměr:** soubor rozdělen do s dílčích souborů se známými průměry $\bar{x}_i$ a rozsahy n_i , $i = 1, \dots, s$

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^s \bar{x}_i n_i}{n_1 + \dots + n_s}$$

Vlastnosti aritmetického průměru

- zvětšíme-li všechna pozorování o konstantu c , zvětší se průměr též o c
- násobíme-li všechna pozorování nějakou konstantou b , pak nový průměr bude roven průměru původních dat krát konstanta b
- **Citlivý** na odlehlá pozorování (outliery)
 - ▶ 5,4,5,6,7,4,5,5,4,5: $\bar{x} = 5$
 - ▶ 5,4,5,6,7,4,500,5,4,5: $\bar{x} = 54,5$, což je hodnota nic neříkající
- odhadem **střední hodnoty** $E(X)$ náhodné veličiny X
 - ▶ př. X značí počet ok při hodu férovou kostkou

$$P(X = 1) = P(X = 2) = \dots = P(X = 6) = \frac{1}{6}$$

$$E(X) = 1 \cdot \frac{1}{6} + 2 \cdot \frac{1}{6} + \dots + 6 \cdot \frac{1}{6} = \frac{1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6}{6} = \frac{7}{2} = 3,5$$

Třikrát jsme hodili kostkou s těmito výsledky: 3,3,5

Výběrový průměr je $\bar{x} = \frac{3+3+5}{3} = \frac{11}{3} = 3,6$

Míry polohy - kvantily

Pro $\alpha \in (0, 1)$ je **výběrový α -kvantil** definován jako číslo $\tilde{x}_\alpha$, které rozděluje datový soubor na dvě části tak, že

- 1 alespoň 100α % všech dat je menších nebo rovných $\tilde{x}_\alpha$
- 2 alespoň $100(1 - \alpha)$ % všech dat je větších nebo rovných $\tilde{x}_\alpha$

Data uspořádáme vzestupně $x_{(1)} \leq x_{(2)} \leq \dots \leq x_{(n)}$

Medián

$$\tilde{x}_{0.5} = \begin{cases} x_{(\frac{n+1}{2})} & \text{pro } n \text{ liché,} \\ \frac{x_{(\frac{n}{2})} + x_{(\frac{n}{2}+1)}}{2} & \text{pro } n \text{ sudé.} \end{cases}$$

Míry polohy - kvantily

Data uspořádáme vzestupně $x_{(1)} \leq x_{(2)} \leq \dots \leq x_{(n)}$

α kvantil

- je-li $n\alpha = c$, kde c je přirozené číslo, potom

$$\tilde{x}_\alpha = \frac{x_{(c)} + x_{(c+1)}}{2}$$

► $100 \cdot 0,21 = 21$, tedy $\tilde{x}_{0,21} = \frac{x_{(21)} + x_{(22)}}{2}$

- jestliže $n\alpha$ není přirozené číslo, zaokrouhlíme $n\alpha$ nahoru na nejbližší přirozené číslo c a položíme

$$\tilde{x}_\alpha = x_{(c)}$$

► $20 \cdot 0,21 = 4,2$, tedy $\tilde{x}_{0,21} = x_{(5)}$

Kvantily - příklady

Příklad (n sudé)

Ve výrobě se v posledním půl roce v jednotlivých měsících vyskytl následující počet úrazů: 1, 3, 2, 4, 2, 4. Určete medián, dolní a horní kvartil počtu úrazů za měsíc.

Počty uspořádáme vzestupně

1, 2, 2, 3, 4, 4

- medián: $\tilde{x}_{0,5} = \frac{x_{(3)} + x_{(4)}}{2} = \frac{2+3}{2} = 2,5$
- dolní kvartil: $n\alpha = 6 \cdot 0,25 = 1,5 \Rightarrow \tilde{x}_{0,25} = x_{(2)} = 2$
- horní kvartil: $n\alpha = 6 \cdot 0,75 = 4,5 \Rightarrow \tilde{x}_{0,75} = x_{(5)} = 4$

Kvantily - příklady

Příklad (n liché)

*Ve výrobě se v posledním půl roce v jednotlivých měsících vyskytl následující počet úrazů: 1, 3, 2, 4, 2, 4, **1**. Určete medián, dolní a horní kvartil počtu úrazů za měsíc.*

1, 1, 2, 2, 3, 4, 4

- medián: $(n + 1)/2 = 8/2 = 4 \Rightarrow \tilde{x}_{0,5} = x_{(4)} = 2$
- dolní kvartil: $n\alpha = 7 \cdot 0,25 = 1,75 \Rightarrow \tilde{x}_{0,25} = x_{(2)} = 1$
- horní kvartil: $n\alpha = 7 \cdot 0,75 = 5,25 \Rightarrow \tilde{x}_{0,75} = x_{(6)} = 4$

Příklad 2: vypočtěte 0,1 kvantil, dolní a horní kvartil

Uvažujme data x daná tabulkou:

hodnota x_i	1	2	3	4	5
počet výskytů n_i	10	12	6	3	0

- Tedy

- ▶ $x_{(1)} = \dots = x_{(10)} = 1,$
- ▶ $x_{(11)} = \dots = x_{(22)} = 2,$
- ▶ $x_{(23)} = \dots = x_{(28)} = 3,$
- ▶ $x_{(29)} = \dots = x_{(31)} = 4.$

- $n\alpha = 31 \cdot 0.1 = 3.1 \Rightarrow \tilde{x}_{0.1} = x_{(4)} = 1$
- $n\alpha = 31 \cdot 0.25 = 7.75 \Rightarrow \tilde{x}_{0.25} = x_{(8)} = 1$
- $n\alpha = 31 \cdot 0.75 = 23.25 \Rightarrow \tilde{x}_{0.75} = x_{(24)} = 3$

Vlastnosti výběrového mediánu

- **Není citlivý** na odlehlá pozorování (outliery)

- ▶ 5,4,5,6,7,4,5,5,4,5: 4,4,4,5,5,5,5,5,6,7 $\Rightarrow \tilde{x}_{0,5} = 5$
- ▶ 5,4,5,6,7,4,500,5,4,5: 4,4,4,5,5,5,5,5,6,7,500 $\Rightarrow \tilde{x}_{0,5} = 5$

- Odhadem **mediánu**

- splňuje požadované vlastnosti (posun o konstantu, změna měřítka)

- ▶ $x_{(1)} \leq x_{(2)} \leq \dots \leq x_{(n)}$
- ▶ $(x + c)_{(1)} \leq (x + c)_{(2)} \leq \dots \leq (x + c)_{(n)}$
- ▶ $(x \cdot b)_{(1)} \leq (x \cdot b)_{(2)} \leq \dots \leq (x \cdot b)_{(n)}, \quad b > 0$

Vlastnosti výběrového mediánu

4 Vztah výběrového průměru a výběrového mediánu

hodnota x_i	1	2	3	4	5
počet výskytů n_i	10	12	10	0	0

$$\bar{x} = \tilde{x}_{0,5} = 2$$

hodnota x_i	1	2	3	4	5
počet výskytů n_i	8	10	8	4	2

$$\bar{x} = 2.4 > \tilde{x}_{0,5} = 2$$

hodnota x_i	1	2	3	4	5
počet výskytů n_i	2	4	8	10	8

$$\bar{x} = 3.2 < \tilde{x}_{0,5} = 4$$

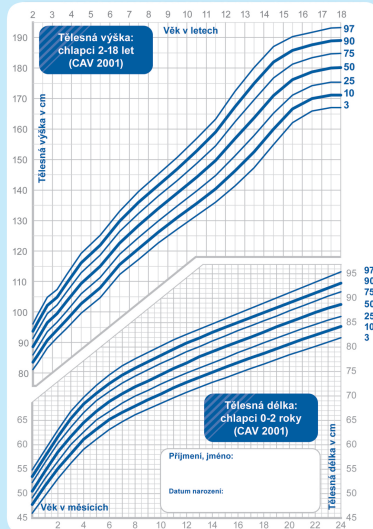
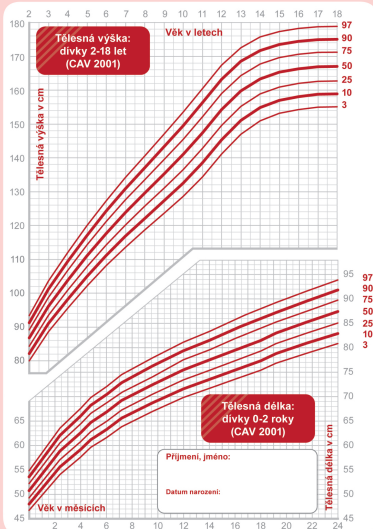
Hrubá měsíční mzda zaměstnanců podle vzdělání ČR, rok 2021

	průměr	medián
CELKEM	40 777	35 169
základní a nedokončené	28 672	27 023
střední bez maturity	31 111	29 567
střední s maturitou	39 609	36 051
vyšší odborné a bakalářské	47 271	41 662
vysokoškolské	61 334	50 472

Využití výběrových kvantilů

- Jakou hladinu cholesterolu v krvi nepřekročí 90 % zdravé populace ČR? (pro krevní obraz jsou stanoveny referenční hladiny pro jednotlivé ukazatele)
- Jakou délku nepřekročí 95 % lišek? rozmezí 58-90 cm (5% a 95% kvantil)
- Jak definovat pojem stoletá voda, který odpovídá průtoku, jenž je maximálním ročním průtokem překročen jenom v 1 % případů?
- Jakou výši kapitálu musí pojišťovny EU držet, aby snížily riziko platební neschopnosti v průběhu roku? (99,5% kvantil, směrnice Solvency II)
- Percentilové grafy

Percentilové růstové grafy dětí

Míry polohy

Modus

- varianta znaku, která má největší četnost

Míry variability

Míry absolutní variability

- **Variační obor** $\langle x_{(1)}, x_{(n)} \rangle$
- **(Variační) rozpětí**: $R = x_{(n)} - x_{(1)}$
- **Kvartilové rozpětí**: $R_Q = \tilde{x}_{0.75} - \tilde{x}_{0.25}$
- **Kvartilová odchylka**: $\frac{R_Q}{2}$
- **Rozptyl**:

$$s_x^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2$$

$$s_x^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^k (a_i - \bar{x})^2 n_i$$

- **Směrodatná odchylka**: $s_x = \sqrt{s_x^2}$

Poznámka: Někdy se ve vztahu pro rozptyl používá koeficient $1/n$. s_x^2 má lepší vlastnosti pro malá n

Následující tabulka četností udává životnost (v hodinách) určité komponenty. Stanovte průměrnou životnost, směrodatnou odchylku a modus životnosti této komponenty.

živ.	$300 \leq t < 400$	$400 \leq t < 500$	$500 \leq t < 600$	$600 \leq t < 700$	$700 \leq t < 800$
čet.	13	25	66	58	38

- a_i ... střed i -tého intervalu životnosti

živ.	$300 \leq t < 400$	$400 \leq t < 500$	$500 \leq t < 600$	$600 \leq t < 700$	$700 \leq t < 800$
střed	350	450	550	650	750
čet.	13	25	66	58	38

- Modus: 550 h

živ.	$300 \leq t < 400$	$400 \leq t < 500$	$500 \leq t < 600$	$600 \leq t < 700$	$700 \leq t < 800$
střed	350	450	550	650	750
čet.	13	25	66	58	38

- Průměrná životnost komponenty = ??

$$\begin{aligned}
 \bar{x} &= \frac{1}{n} \sum_{i=1}^5 a_i \cdot n_i \\
 &= \frac{1}{200} (350 \cdot 13 + 450 \cdot 25 + 550 \cdot 66 + 650 \cdot 58 + 750 \cdot 38) = 591,5 \text{ h}
 \end{aligned}$$

živ.	$300 \leq t < 400$	$400 \leq t < 500$	$500 \leq t < 600$	$600 \leq t < 700$	$700 \leq t < 800$
střed	350	450	550	650	750
čet.	13	25	66	58	38

- Směrodatná odchylka životnosti komponenty = ??

$$\begin{aligned}
 s &= \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^5 (a_i - \bar{x})^2 \cdot n_i} \\
 &= \sqrt{\frac{(350 - 591,5)^2 \cdot 13 + \dots + (750 - 591,5)^2 \cdot 38}{199}} \\
 &= 112,66 \text{ h}
 \end{aligned}$$

Míry variability

Míry absolutní variability

Poznámka

Nelze srovnávat variabilitu dvou a více znaků, jestliže se výrazně liší úrovní znaku nebo jsou vyjádřeny v různých jednotkách!
→ *nutno použít relativní míry variability*

Míry variability

Míry relativní variability

- **Variační koeficient:**

$$V_x = \frac{s_x}{\bar{x}}$$

- **Relativní kvartilová odchylka:**

$$Q_r = \frac{\tilde{x}_{0.75} - \tilde{x}_{0.25}}{\tilde{x}_{0.75} + \tilde{x}_{0.25}}$$

Příklad

Zjišťováním hmotnosti mužů a žen ve věku 50 let, byly zjištěny následující údaje:

- *průměrná hmotnost mužů: 95 kg*
- *směrodatná odchylka u mužů: 4 kg*

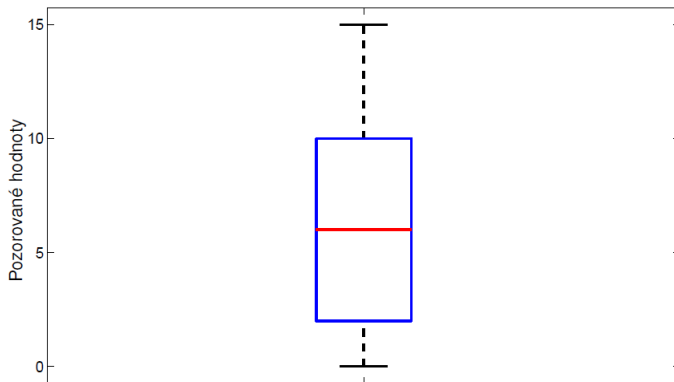
- *průměrná hmotnost žen: 65 kg*
- *směrodatná odchylka u žen: 3,32 kg*

Je správná interpretace: muži jsou v průměru těžší a mají větší výkyvy hmotnosti?

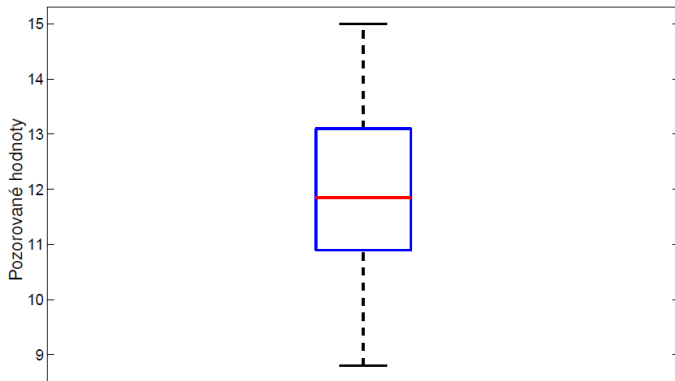
- variační koeficient u mužů: $4/95 = 0,0421$ (4,21 %)
- variační koeficient u žen: $3,32/65 = 0,0511$ (5,11 %)

Závěr: Muži jsou v průměru skutečně těžší, ale relativně větší výkyvy hmotnosti mají ženy.

Krabicový diagram - výsledky testů ze statistiky

Krabicový diagram - hladina hemoglobinu

Dvourozměrný statistický soubor

Na každé statistické jednotce vyšetřujeme dva znaky X , Y .

Statistický soubor: uspořádané dvojice (x_i, y_i) , $i = 1, \dots, n$

Rozložení četností:

- bodové
- intervalové

Kontingenční tabulka

	nekouří	kouří
ženy	12 (48 %)	13 (52 %)
muži	21 (66 %)	11 (34 %)

Číselné charakteristiky

Nesetříděný soubor

- **Aritmetické průměry a rozptyly:**

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i, \quad \bar{y} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n y_i,$$

$$s_x^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2, \quad s_y^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2$$

- **Výběrová kovariance:**

$$s_{xy} = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})$$

- ▶ kvantifikace vztahu mezi dvěma **kvantitativními** proměnnými
 - ▶ $s_{xy} \in \mathbb{R}$
 - ▶ závisí na jednotkách, ve kterých jsou znaky X a Y zaznamenány
- nevýhoda pro porovnávání

Pearsonův korelační koeficient

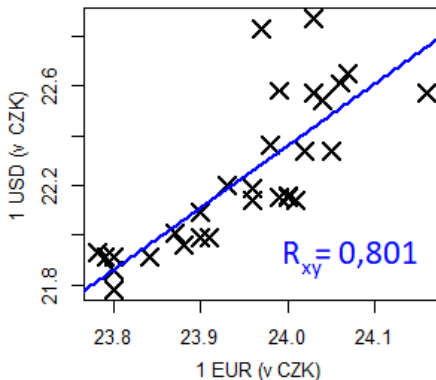
- **míra lineární závislosti** mezi dvěma kvantitativními proměnnými

$$R_{xy} = \frac{s_{xy}}{s_x s_y} = \frac{n \sum x_i y_i - \sum x_i \sum y_i}{\sqrt{[n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2] [n \sum y_i^2 - (\sum y_i)^2]}}$$

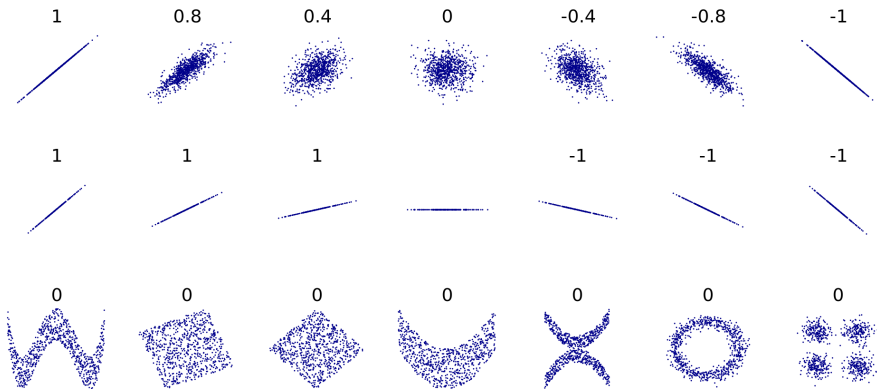
- normovaná podoba kovariance: hodnotu kovariance vztáhneme k jednotlivým směrodatným odchylkám
- $R_{xy} \in \langle -1; 1 \rangle$
- R_{xy} blízké 1: (silná) kladná lineární závislost
čím vyšší X, tím větší Y
- R_{xy} blízké -1: (silná) záporná lineární závislost
čím vyšší X, tím menší Y

Korelace - příklad

- Sledujeme kurzy české koruny k americkému dolaru a české koruny k euru během 30 dnů.
- Každý bod odpovídá kombinaci kurzů za daný den.
- Modrá přímka ukazuje lineární regresní vztah mezi oběma znaky.

Vizualizace (ne)lineární závislosti

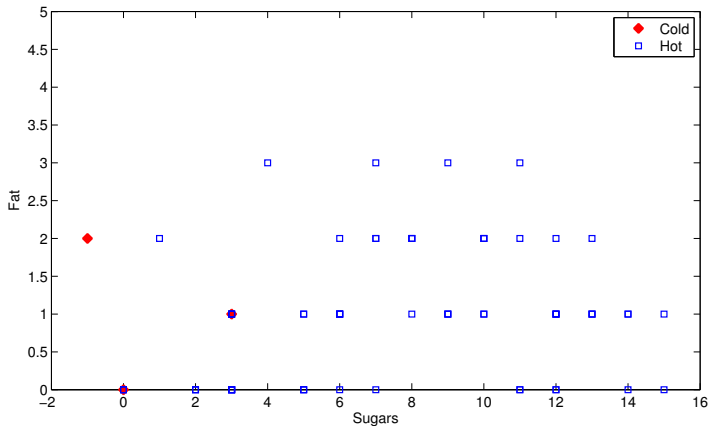

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d4/Correlation_examples2.svg/1920px-Correlation_examples2.svg.png

- Interpretace hodnot Pearsonova korelačního koeficientu
- 0-0,19: mezi znaky X a Y **není** lineární vztah
- 0,20-0,39: mezi X a Y je **slabý pozitivní** lineární vztah
- 0,40-0,59: mezi X a Y je **středně silný pozitivní** lineární vztah
- 0,60-0,79: mezi X a Y je **silný pozitivní** lineární vztah
- 0,80-1: mezi X a Y je **velmi silný pozitivní** lineární vztah
- analogicky pro záporné hodnoty

Vizualizace vícerozměrných statistických souborů

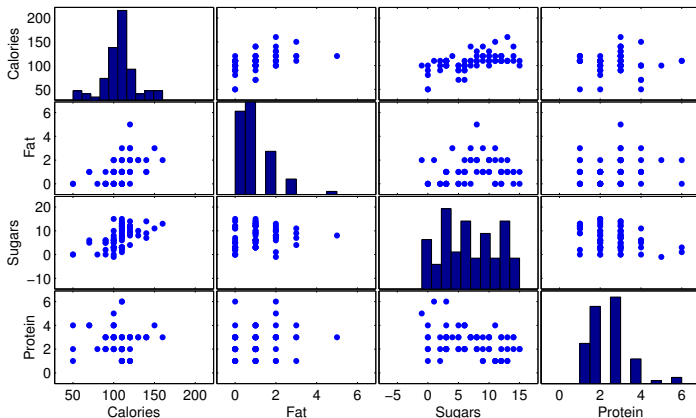
Bodový graf

- chybná hodnota množství cukrů (-1g)
- $r = 0.27 \implies$ slabý lineární vztah mezi množstvím cukrů a tuků

Vizualizace vícerozměrných statistických souborů

Matice bodových grafů

- středně silná lineární závislost mezi počtem kalorií a množstvím tuku $r = 0.50$, resp. množstvím cukrů $r = 0.56$